UNIVERSITAS NORDICA INTERNATIONALIS

“ИҚТИСОДИЁТ НАЗАРИЯСИ”

17-МАВЗУ. ИСТЕЪМОЛ, ЖАМҒАРМА ВА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Хамидова Зулфия Ахмаджоновна
PhD, доцент

РЕЖА:

1. Истеъмол ва жамғармани нг мазмуни ва шаклланиши

2. Истеъмол ва жамғариш ўртасидаги оптимал нисбат

3. Жамғаришн инг моҳияти, омиллари ва самарадорли ги

4. Инвестицияла рнинг мазмуни, вазифалари ва турлари

5. Инвестиция лар ҳажмига таъсир этувчи омиллар

ИСТЕЪМОЛ жамият аъзолари иқтисодий эҳтиёжларини қондириш учун ишлаб чиқарилган товар ва хизматлардан фойдаланиш жараёнидир

Унумли истеъмол

- бевосита ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш жараёнига тегишли бўлиб, ишлаб чиқариш воситалари ва ишчи кучидан ишлаб чиқариш мақсадида фойдаланиш жараёнини англатади.

Шахсий истеъмол

- ишлаб чиқариш соҳасидан ташқарида рўй бериб, бунда кишиларнинг истеъмол буюмларидан ва хизматлардан бевосита ўзларининг шахсий эҳтиёжларни қондириш мақсадида фойдаланилади.

ИСТЕЪМОЛ ТУРЛАРИ

Моддий истеъмол	Номоддий неъмат ва хизматлар истеъмоли	Якка тартибдаги истеъмол	Жамоа бўлиб истеъмол қилиш
• Эҳтиёжларни қондиришда моддий кўринишдаги неъматларнинг тегишли нафли хусусиятларидан фойдаланиш.	• Эҳтиёжларни қондиришда номоддий кўринишдаги неъмат ва хизматларнинг тегишли нафли хусусиятларидан фойдаланиш.	• Алоҳида шахснинг ўз ихтиёрида бўлган неъматларни истеъмол қилиши,	• Жамият аъзолари турли гуруҳларининг неъматлардан биргаликда фойдаланиши киради.

Миллий даромаднинг жамият аъзоларинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондиришга сарфланувчи қисми ИСТЕЪМОЛ ФОНДИ деб аталади.

ИСТЕЪМОЛ ФОНДИ бутун аҳолининг шахсий истеъмолини, аҳолига ижтимоий хизмат қиладиган муассасалардаги, шунингдек, илмий муассасалар ва бошқаришдаги барча сарфларни ўз ичига олади.

Истеъмол сарфлари – бу аҳоли жорий даромадларининг тирикчилик неъматлари ва хизматлар учун ишлатиладиган қисми.

УЙ ХЎЖАЛИКЛАРИ – бу мол-мулкни даромад ва харажати, истеъмоли ҳамда истиқомад жойи умумий бўлган гуруҳидир

ИҚТИСОДИЙ МАВҚЕИ ЖИҲАТИДАН УЙ ХЎЖАЛИКЛАРИ

Мустақил хўжаликлар- бу ўз капитали бор ва уни ишлатиб даромад топувчилар, илгари жамғармадан пули ҳисобидан яшовчилар хонадонидир

Қарам хўжаликлар - бу ёлланиб ишловчилар, турли ижтимоий нафақа олиб яшовчилар хонадонидир

ЖАМҒАРМА

– бу аҳоли, корхона (фирма) ва давлат жорий даромадларининг келажакдаги эҳтиёжларини қондириш ва даромад олиш мақсадларида тўпланиб бориши.

$$Y = C + S$$

Y	– барча хўжаликлар ихтиёридаги даромад;
C	– истеъмол миқдори;
S	– жамғарма миқдори.

Истеъмол ва жамғарма ҳажми ҳамда унга таъсир кўрсатувчи омиллар ўртасидаги боғлиқлик истеъмол ва ЖАМҒАРМА ФУНКЦИЯСИ дейилади.

Классик иқтисодчилар фикрига кўра

- истеъмол реал фоиз ставкасининг пасайиб борувчи функцияси ҳисобланади

Кейнс фикрига кўра,

- истеъмол – уй хўжаликлари жорий даромадларининг ўсиб борувчи функцияси ҳисобланади:

$$C = f(Y)$$

Бу функцияларни баён этишда **КЛАССИК ИҚТИСОДЧИЛАР ВА КЕЙНСЧИЛАРНИНГ** нуқтаи назарлари фарқланади.

Истеъмол ва жамғарма ҳажми ҳамда унга таъсир кўрсатувчи омиллар ўртасидаги боғлиқлик истеъмол ва жамғарма функцияси дейилади.

Классик иқтисодчиларнинг фикрига кўра, кишилар ўз маблағларини қўшимча даромад келтирган тақдирда жамғармага йўналтиришга ҳаракат қиладилар. Шунга кўра, банкларнинг реал фоиз ставкаси қанчалик юқори бўлса, уларнинг жамғармага қизиқишлари шу қадар кучли бўлади, яъни жамғарма реал фоиз ставкасининг ўсиб борувчи функцияси ҳисобланади. Аҳоли даромадлари истеъмол ва жамғарма маблағларининг йиғиндисидан иборат экан, реал фоиз ставкасининг ўсиши билан истеъмол пасайиб, жамғарма эса кўпайиб боради.

Бошқача айтганда, классик иқтисодчилар фикрига кўра ***истеъмол реал фоиз ставкасининг пасайиб борувчи функцияси*** ҳисобланади.

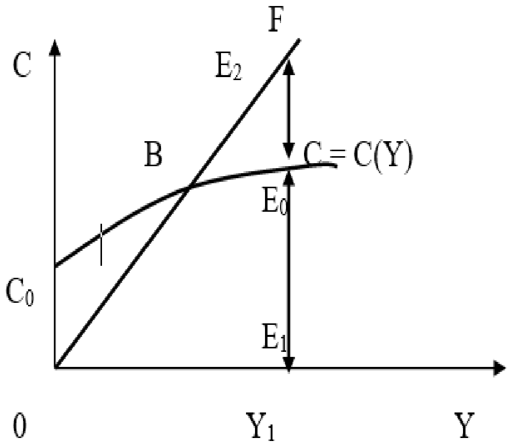

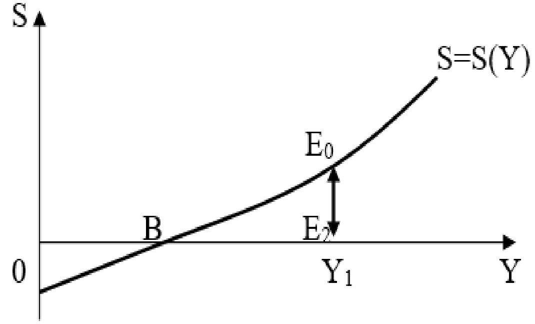

Ж.М.Кейнс классик иқтисодчиларнинг бу фикрларига қарши чиқиб, уй хўжаликларининг истеъмол сарфлари реал фоиз ставкасига у қадар боғлиқ эмаслигини, кишилар учун ҳамма вақт жорий истеъмолнинг келгусидаги истеъмолдан афзаллигини таъкидлайди. У истеъмол сарфлари даражасига таъсир кўрсатувчи асосий омил сифатида **уй хўжаликларининг жорий даромадларини** кўрсатади. Демак, Кейнс фикрига кўра, ***истеъмол – уй хўжаликлари жорий даромадларининг ўсиб борувчи функцияси*** ҳисобланади

Истеъмол ва жамғарма ҳажмига таъсир кўрсатувчи объектив омиллар

- барча хўжаликлар томонидан жамғарилган мол-мулк даражаси
- нархлар даражаси
- реал фоиз ставкалари
- истеъмолчининг қарздорлик даражаси
- истеъмолчиларни солиққа тортиш даражаси

Истеъмол ва жамғарма ҳажмига таъсир кўрсатувчи субъектив омиллар

1	истеъмол ва жамғаришга бўлган мойиллик
2	келгусидаги нарх
3	пул даромадлари
4	солиқ
5	товарлар мавжудлиги даражасининг ўзгаришига нисбатан муносабат

Аҳоли даромадининг истеъмолга сарфланадиган улуши истеъмолга ўртача мойиллик (ИЎМ) дейилади:

$$ИЎМ = \frac{Истеъмол\ сарфлари\ хажми}{Соф\ даромад\ хажми} = \frac{C}{Y}$$

Аҳоли даромадининг жамғармага кетадиган улуши эса жамғармага ўртача мойиллик (ЖЎМ) дейилади:

$$ЖЎМ = \frac{Жамгарма\ хажми}{Соф\ даромад\ хажми} = \frac{S}{Y}$$

$$ИЎМ + ЖЎМ = 1{,}0$$

Даромад ҳажмининг ўзгариши натижасида истеъмол сарфлари ҳажмининг ўзгариши даражаси истеъмолга кейинги қўшилган мойиллик (ИҚМ) дейилади,

$$ИКМ = \frac{Истеъмолдаги\ узгариш}{Соф\ даромаддаги\ узгариш}$$

Даромад ҳажмининг ўзгариши натижасида жамғарма ҳажмининг ўзгариши даражаси жамғармага кейинги қўшилган мойиллик (ЖҚМ) дейилади

$$ЖКМ = \frac{Жамгармадаги\ узгариш}{Соф\ даромаддаги\ узгариш} = \frac{\Delta S}{\Delta Y}$$

$$\frac{\Delta C}{\Delta Y} + \frac{\Delta S}{\Delta Y} = 1{,}0.$$

ЖАМҒАРИШ – миллий даромад бир қисмининг асосий ва айланма капиталларни, шунингдек, эҳтиёт захираларини кўпайтириш учун сарфланишидир

Жамғариш турлари

Ишлаб чиқариш мақсадидаги жамғариш	Жамғарилган маблағларнинг моддий ишлаб чиқариш соҳасининг асосий капиталларини ва айланма маблағларини кенгайтиришга кетадиган қисми ишлаб чиқариш соҳасидаги жамғариш суммасини ҳосил қилади. Ишлаб чиқариш соҳасидаги жамғариш иқтисодий ўсишнинг муҳим омилидир.
Ноишлаб чиқариш мақсадидаги жамғариш	Ижтимоий-маданий соҳадаги жамғариш (ноишлаб чиқариш жамғариши) уй-жой фондини, касалхоналар, ўқув муассасалари, маданият, соғлиқни сақлаш, спорт муассасалари, яъни номоддий ишлаб чиқариш тармоқларини кенгайтириш, реконструкциялаш, янгилашга сарфланади.

Жамғариш нормаси бевосита жамғариш суммасининг бутун миллий даромад ҳажмига нисбати билан аниқланади:

$$ЖН = (ЖС / МД) \times 100\%$$

ЖН	- жамғариш нормаси;
ЖС	- жамғариш суммаси;
МД	- миллий даромад.

ИНВЕСТИЦИЯЛАР

– Асосий ва айланма капиталнi қайта тиклаш ва кўпайтиришга, ишлаб чиқариш қувватларини кенгайтиришга қилинган сарфларнинг пул шаклидаги кўринишидир

Номинал инвестиция

Пул маблағлари кўринишидаги инвестиция

Реал инвестиция

пул маблағларига сотиб олиш мумкин бўлган инвестицион ресурслар

Инвестицияларни рўёбга чиқариш бўйича амалий ҳаракатлар – инвестицион фаолият, инвестицияларни амалга оширувчи шахс – ИНВЕСТОР дейилади.

Инвестиция фаолияти қуйидаги манбалар ҳисобига амалга оширилиши мумкин:

1	инвесторларнинг ўз молиявий ресурслари (фойда, амортизация ажратмалари, пул жамғармалари ва ҳ.к.)
2	қарз олинган молиявий маблағлар (облигация заёмлари, банк кредитлари)
3	жалб қилинган молиявий маблағлар (акцияларни сотишдан олинган маблағлар, жисмоний ва ҳуқуқий шахсларнинг пай ва бошқа тўловлари)
4	давлат бюджети маблағлари
5	чет элликлар маблағлари

Инвестиция даражасига қуйидаги омиллар ҳам таъсир кўрсатади:

1
- инвестиция сарфларидан кутилаётган фойда нормаси

2
- фоиз ставкаси

3
- машина ва ускуналарни харид қилиш, ишлатиш ва уларга хизмат кўрсатиш харажатлари

4
- тадбиркорлардан олинадиган солиқ миқдори

5
- технологик ўзгаришлар

ЖАМҒАРМА ВА ИНВЕСТИЦИЯ ЎРТАСИДАГИ МУВОЗАНАТНИНГ КЕЙНСЧА МОДЕЛИ

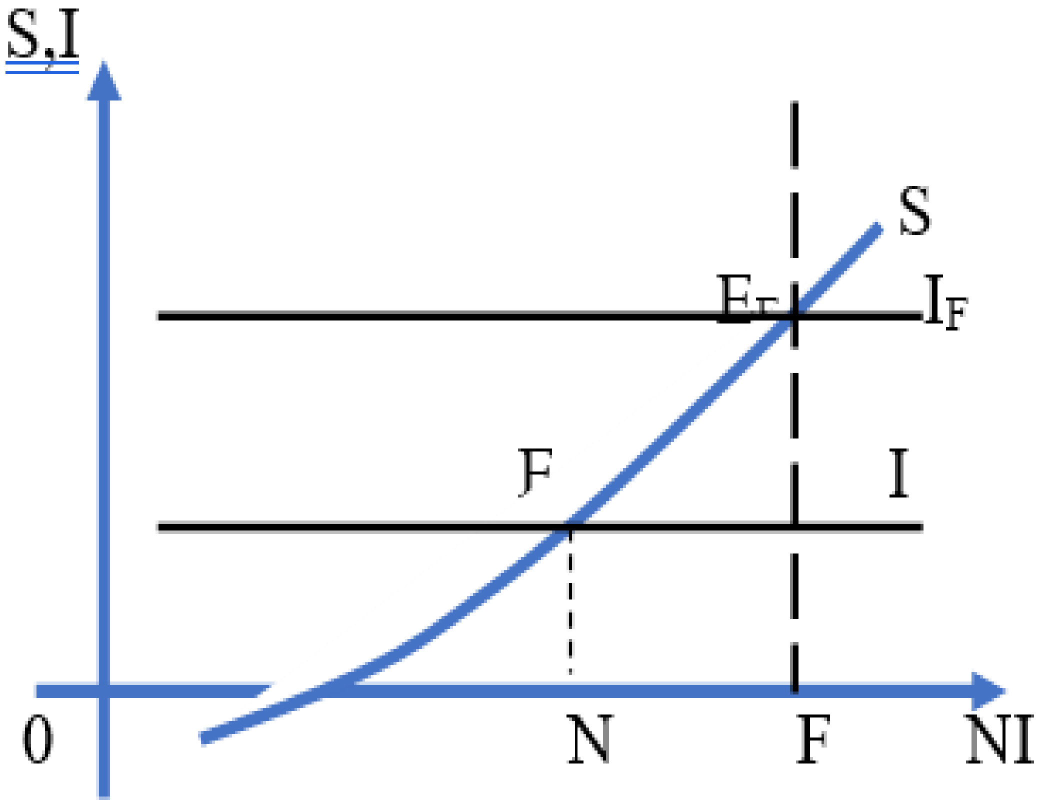

ЖАМҒАРМА ВА ИНВЕСТИЦИЯ ЎРТАСИДАГИ МУВОЗАНАТНИНГ КЛАССИК МОДЕЛИ

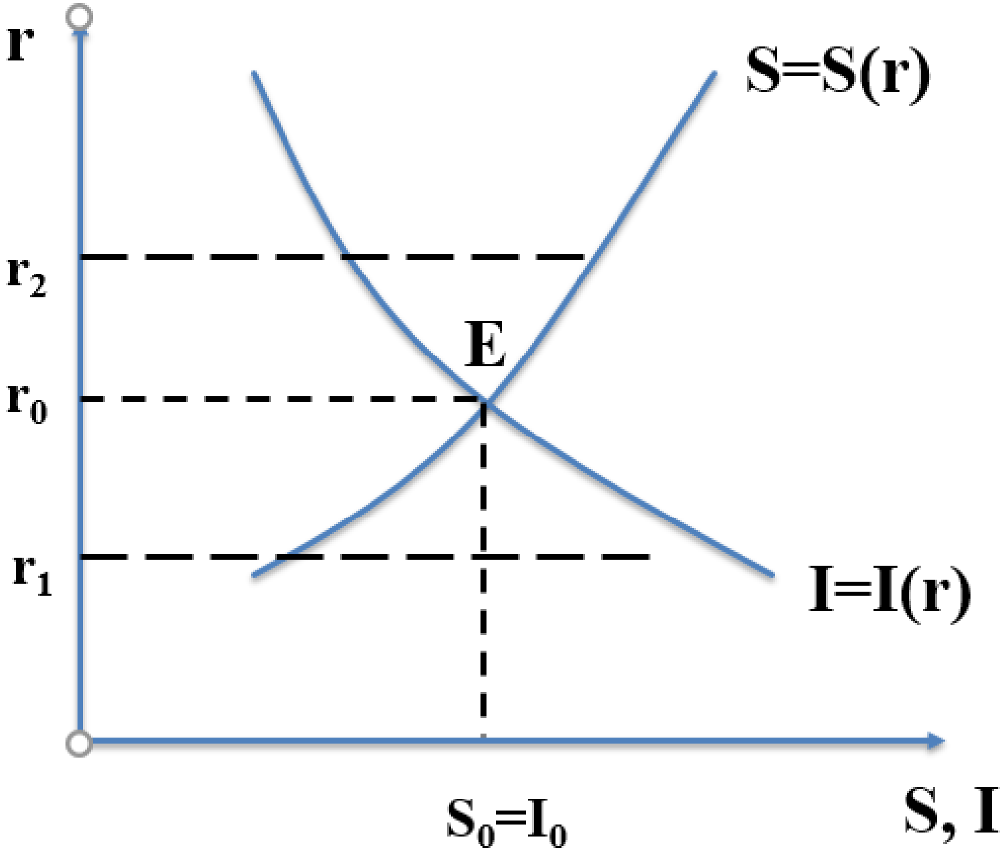

Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари

“Чет эл инвестициялари тўғрисида”(30.04.1998 й)

“Хорижий инвесторлар ҳуқуқларининг кафолатлари уларни ҳимоя қилиш чора-тадбирлари тўғрисида”(30.04.1998 й)

“Инвестиция фаолияти тўғрисида”(24.12.1998 й)

“Ташқи иқтисодий фаолият тўғрисида”(26.05.2000 й)

“Инвестиция ва пай фондлари тўғрисида” (25.08.2015 й)

“Инвестициялар ва инвестиция фаолияти тўғрисида” (25.12.2019)

Бугунги кунда Ўзбекистонда инвестицион фаолиятни таъминлашнинг зарур шарт-шароитлари сифатида қуйидагиларни кўрсатиш мумкин:

- мамлакатимиздаги инвестиция муҳити ва имкониятлари тўғрисидаги маълумотларни халқаро майдонда кенг тарғиб этиш
- мамлакатимиздаги бозор ахбороти хизматини ривожлантириш, маркетинг хизмати фаолиятини ва ташқи иқтисодий қонунчиликни фаоллаштириш
- йирик хорижий банкларнинг филиалларини, халқаро компания ва корпорациялар ваколатхоналарини очиш учун етарли шароитлар яратиш
- инфратузилма соҳасидаги (йўллар, транспорт, алоқа) қўшма инвестицияларни амалга оширишни фаоллаштириш
- хорижий мамлакатлар билан ҳамкорлик стратегиясини, айниқса денгиз йўлларига чиқиб олиш ва шу орқали экспорт-импорт юк ташувларини амалга оширишга йўналтирилган, ўзаро фойдали кооперация алоқаларини йўлга қўйиш ва бошқалар

ҲОЗИРГИ КУНДА

Ўзбекистон Республикасида 21 та эркин иқтисодий зоналар (ЭИЗ) мавжуд бўлиб, улардан 19 таси саноат, 1 таси қишлоқ хўжалиги ва 1 таси туризм соҳасига ихтисослашган.

2008 йилдан 2021 йилгача бўлган даврда эркин иқтисодий зоналар ҳудудларида 2,4 миллиард долларлик жами 448 та лойиҳалар амалга оширилди. Умумий суммадан 764,6 млн долларни тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ташкил этади.

Лойиҳалар ҳисобига 34 мингга яқин янги иш ўринлари яратилди. Ушбу лойиҳаларнинг энг йириги Ангрен ЭИЗ (730,7 млн долларлик 73 та лойиҳа), "Ургут" ЭИЗ (312,9 млн долларлик 55 та лойиҳа), "Навоий" ЭИЗ (282,8 млн долларлик 53 та лойиҳа) ва "Бухоро-агро" ЭИЗда (325,1 млн долларлик 112 та лойиҳа) амалга оширилди.

2020 йил якунига қадар фаолият кўрсатаётган ЭИЗ ҳудудларида умумий қиймати 487,4 млн долларга тенг бўлган 128 та лойиҳа амалга оширилди.

ШУНДАН

162,1 млн долларни тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ташкил этади

лойиҳалар замонавий иссиқхоналар қуриш (204,7 млн долларлик 62 та лойиҳа)

қурилиш материаллари ишлаб чиқариш (140 млн долларлик 18 та лойиҳа)

кимё ва нефть-кимё саноати (50,6 млн долларлик 13 та лойиҳа), озиқ-овқат саноати (15,9 млн долларлик 10 та лойиҳа)

тўқимачилик саноати (20,1 млн долларлик 8 та лойиҳа)

машинасозлик (6 млн долларлик 2 та лойиҳа)

чарм-пойабзал саноати (14,9 млн долларлик 5 та лойиҳа)

электротехника саноати (13,7 млн долларлик 3 та лойиҳа)

фармацевтика саноати (56,3 млн долларлик 6 та лойиҳа)

мебель ва қоғоз ишлаб чиқариш (1,1 млн долларлик 1 та лойиҳа) каби соҳаларни қамраб олди

АСОСИЙ КАПИТАЛГА ЎЗЛАШТИРИЛГАН ИНВЕСТИЦИЯЛАР

(жорий нархларда, млрд. сўм)

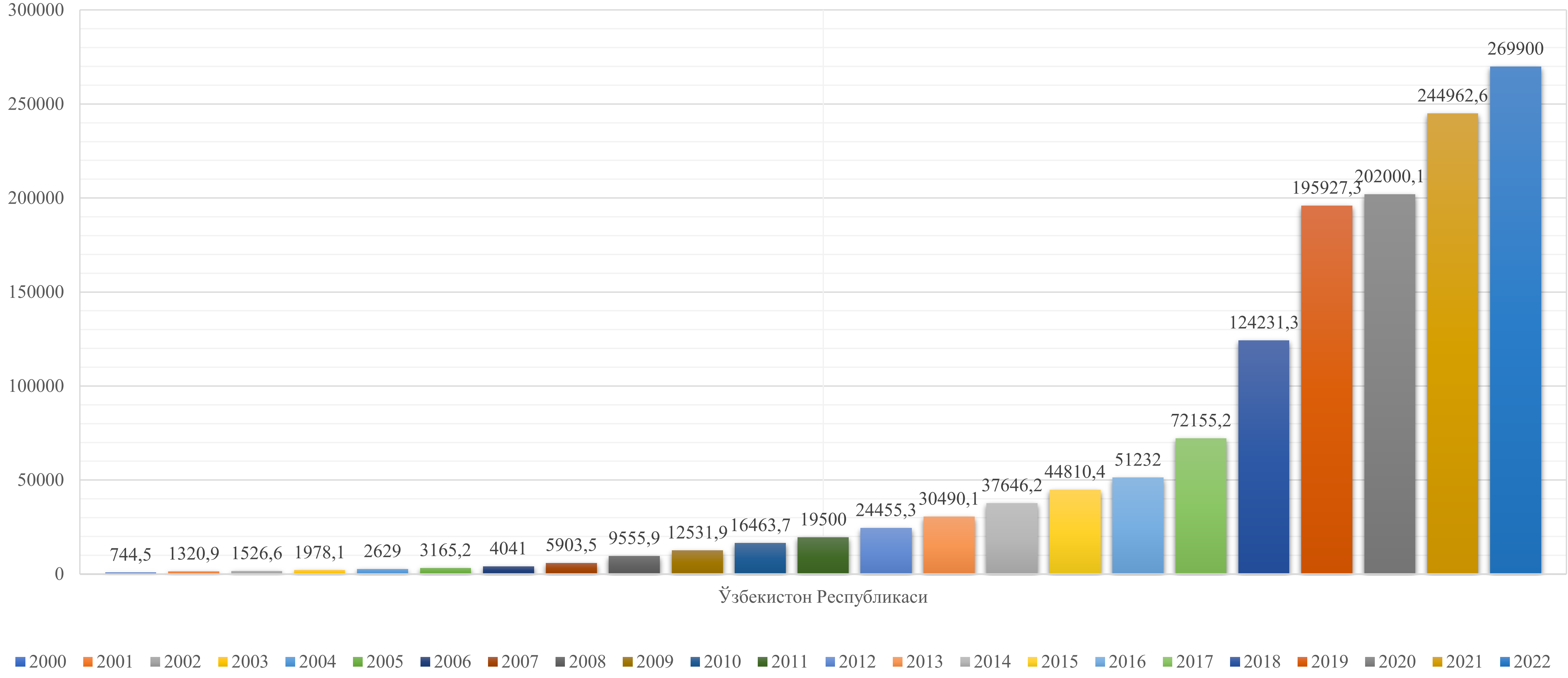

АҲОЛИ ЖОН БОШИГА АСОСИЙ КАПИТАЛГА ЎЗЛАШТИРИЛГАН ИНВЕСТИЦИЯЛАР

(минг сўм)

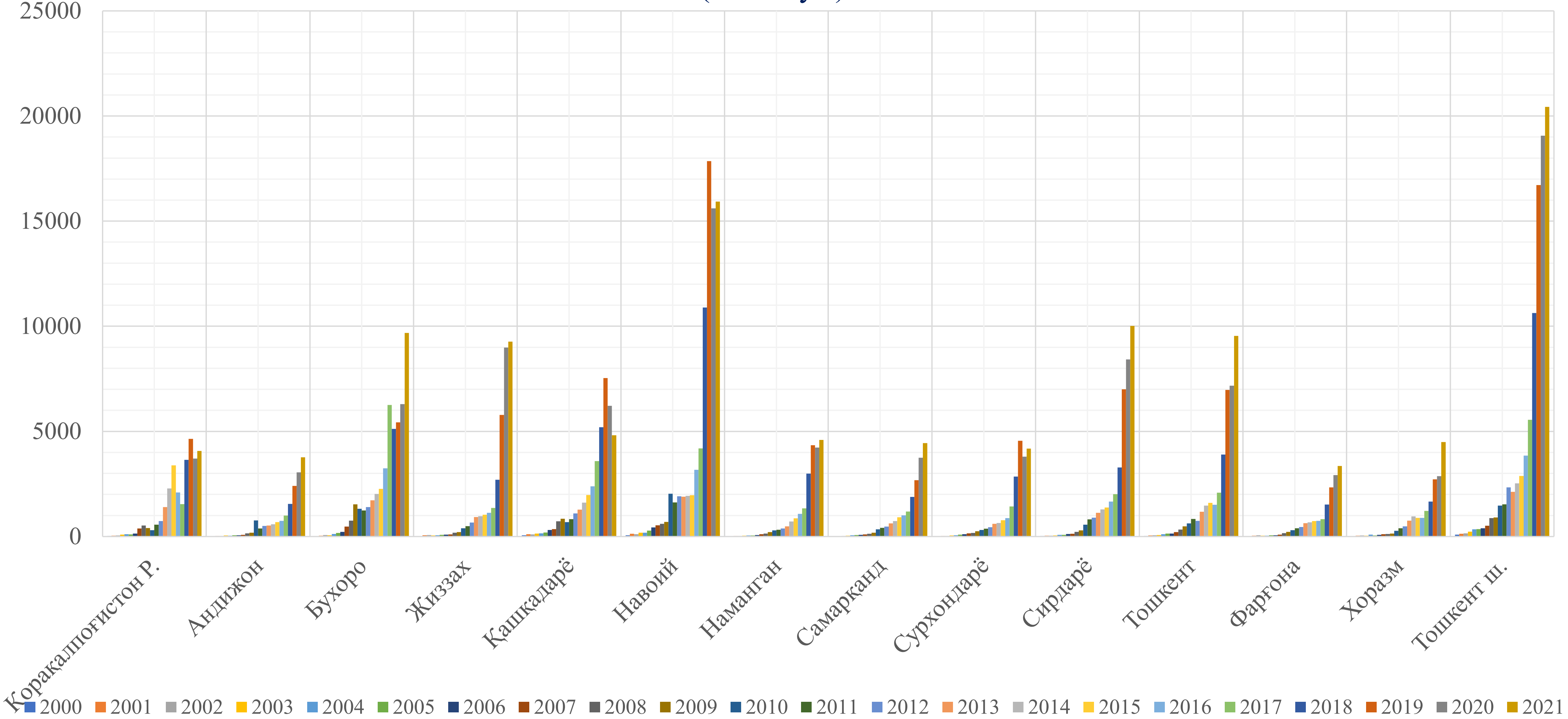

https://stat.uz/images/uploads/reliz2021/invest_200122_uzbek.pdf

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ 2020 ЙИЛ 28 ДЕКАБРДАГИ ПҚ-4937-СОН ҚАРОРИГА МУВОФИҚ 2021-2023 ЙИЛЛАРДА КАПИТАЛ ҚЎЙИЛМАЛАРНИ ЎЗЛАШТИРИШ БЎЙИЧА ЙИҒМА ПРОГНОЗ ПАРАМЕТРЛАР

млрд. сўм (жорий нархларда)

Т/р	Молиялаштириш манбалари	2021 йил учун прогноз	шу жумладан:				Келгуси йиллар учун прогноз параметрлари:	
			I чорак	II чорак	III чорак	IV чорак	2022 й. *	2023 й. *
	Жами капитал қўйилмалар	251 085	38 729	71 231	74 183	66 942	309 335	367 930
	шу жумладан:	23 035,3						
1.	Марказлашган инвестициялар:	52 005	8 807	15 671	14 194	13 333	60 196	68 337
1.1.	Бюджет маблағлари	17 700	2 773	6 523	5 706	2 699	19 650	22 150
1.2.	Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тараққиёт жамғармаси (сўмда)	2 607	813	623	607	563	3 005	3 217
	млн. АҚШ долларида	239	75	57	56	52	253	258
1.3.	Ўзбекистон Республикаси кафолати остидаги хорижий кредитлар (сўмда)	31 698	5 221	8 526	7 881	10 071	37 541	42 970
	млн. АҚШ долларида	2 908	479,0	782,2	723,0	924,0	3 160	3 450
2.	Марказлашмаган инвестициялар:	199 079	29 922	55 560	59 989	53 608	249 139	299 593
2.1.	Корхона маблағлари, шу жумладан корхоналарнинг ўз қарамоғида қолдириладиган солиқлар	57 551	8 460	17 610	16 287	15 193	68 233	79 926
2.2.	Тижорат банклари кредитлари ва бошқа қарз маблағлари	39 989	6 318	11 157	11 397	11 117	49 111	57 196
2.3.	Тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кафолатланмаган хорижий кредитлар (сўмда)	83 500	10 742	20 875	27 308	24 574	110 448	137 910
	млн. АҚШ долларида	7 661	985,5	1 915,1	2 505,3	2 254,5	9 297	11 073
2.4.	Аҳоли маблағлари	18 040	4 402	5 917	4 997	2 724	21 346	24 560

“Ўзбекистон Республикасининг 2025 йилгача инвестиция сиёсати стратегияси”

2025 йилгача инвестиция сиёсатининг мақсади иқтисодиётнинг рақобатбардошлиги ва мувозанатини ошириш, ишлаб чиқариш ва экспорт салоҳиятини ривожлантириш, ҳудудларни ривожлантириш ва аҳоли фаровонлигини ошириш ҳисобланади.

Стратегиянинг асосий вазифалари учта асосий йўналиш бўйича: инвестиция муҳитини яхшилаш, ички инвестиция манбаларини кенгайтириш ва инвестиция манбаларининг самарадорлигини ошириш, самарали чора-тадбирларни амалга ошириш ва хорижий инвестицияларни жалб қилишнинг янги ёндашувларини ишлаб чиқиш аниқланган.

2025 йилгача инвестицияларнинг асосий манбалари тўғридан-тўғри инвестициялар, шу жумладан давлат-хусусий шериклик, давлат инвестициялари ва корпоратив қимматли қоғозлар сармоялари бўлади. 2019-2025 йилларда амалга оширилаётган ҳамда истиқболли янги инвестиция лойиҳалари доирасида 1002,5 миллиард сўмдан ортиқ марказлаштирилмаган инвестицияларни ўзлаштириши кўзда тутилмоқда. Шунингдек, яқин 30 фоизи корхоналарнинг ўз маблағлари ҳисобидан молиялаштирилади.

Асосий капиталга киритилган инвестициялар ялпи ички маҳсулотдаги улуши 2018 йилдаги 30,5 фоиздан 2025 йилда 37,5 фоизга ўсиши кутилмоқда. Шунингдек, 2025 йилда жалб қилинган тўғридан-тўғри хорижий инвестициялар ва кредитлар миқдори 11 миллиард АҚШ долларга етказилади, бу кўрсаткич 2018 йилда 1,6 миллиард АҚШ долларни ташкил қилган.

2025-йилгача инвестиция стратегияси лойиҳаси рақамларда

МАҚСАДЛИ КЎРСАТКИЧЛАР

2018	2019-2025 йй.	2025
ЯИМ 407,5 трлн. сум	**ЯИМнинг** йиллик ўртачаси ўсиш сурати **106%**	ЯИМ 1 298,9 трлн.сум
Инвестицияларнинг ЯИМ даги улуши 30,5%	Марказлашмаган инвестициялар **1 002,5** млрд.сум	ЯИМдаги улуши **37,5%**
Чет эл инвестициялари ва кредитлари 1,6 млрд. $	Чет эл инвестициялари ва кредитлари **30,8** млрд. $	Чет эл инвестициялари ва кредитлари **11,0** млрд. $

Асосий капиталга киритилган инвестицияларни **3,9** мартага ошириш

Инвестицияларнинг йиллик ўртача ўсиш суратлар
110,8%

Асосий капиталга киритилган инвестициялар (трлн.сум)

МАВЗУ ЮЗАСИДАН ИЛОВАЛАР

Ўзбекистон истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш жамиятлари федерацияси 2020 йил декабрь ойида Ўзбекистонда истеъмол саватининг ҳисоб-китобини эълон қилди. Ўрганишларга кўра, истеъмол саватининг миқдори, тахминан, 2,157 миллион сўмни ташкил этмоқда.

Истеъмол саватига озиқ-овқат маҳсулотларидан нон, ёрма ва дуккакли мевалар, гўшт, сабзавотлар, полиз, мевалар (цитрус мевалар ва зираворлар) сут маҳсулотлари киритилган. Шунингдек, ноозиқ-овқат — дорилар, косметика ва уй-рўзғор буюмлари ва коммунал хизматлар, транспорт харажатлари ва қўшимча ўқув курслари ҳам ўрин олган.

Истеъмол савати аҳолининг учта ижтимоий-демографик гуруҳи — меҳнатга лаёқатли аҳоли, нафақахўрлар ва болалар учун ишлаб чиқилиши лозим. Федерация бир ойда ўртача меҳнатга лаёқатли шахс истеъмол қиладиган товар ва хизматларнинг рўйхатини ҳам тайёрлаган:

	Номланиши	Ўлчов бирли-ги	Истеъмол ҳажми	1 ўлчов бирлиги баҳоси	Сумма
Нон ва унли маҳсулотлар					
1	Нон (буханка)	дона	10	1 600,00 сўм	16 000,00 сўм
2	Ун	кг	3	6 500,00 сўм	19 500,00 сўм
3	Макарон маҳсулотлари	кг	2	8 000,00 сўм	16 000,00 сўм
Жами					**51 500,00 сўм**
Гўшт ва гўшт маҳсулотлари					
4	Мол гўшти	кг	4	75 000,00 сўм	300 000,00 сўм
5	Қўй гўшти	кг	2	75 000,00 сўм	150 000,00 сўм
6	Товуқ	кг	2	24 000,00 сўм	48 000,00 сўм
7	Колбаса маҳсулотлари	кг	1	55 000,00 сўм	55 000,00 сўм
Жами					**553 000,00 сўм**
Балиқ ва балиқ маҳсулотлари					
8	Балиқ	кг	2	40 000,00 сўм	80 000,00 сўм
9	Балиқ маҳсулотлари	кг	1	33 000,00 сўм	33 000,00 сўм
Жами					**113 000,00 сўм**

Сут ва сут маҳсулотлари					
10	Сут	л	2	8 000,00 сўм	16 000,00 сўм
11	Қаймоқ	200 г	2	7 000,00 сўм	14 000,00 сўм
12	Кефир (қатиқ)	л	2	8 190,00 сўм	16 380,00 сўм
13	Сметана	400 г	1	7 590,00 сўм	7 590,00 сўм
14	Сариёғ	250 г	2	6 000,00 сўм	12 000,00 сўм
15	Творог	400 г	1	13 800,00 сўм	13 800,00 сўм
Жами					**79 770,00 сўм**
16	Шакар	кг	1	8 000,00 сўм	8 000,00 сўм
17	Тухум	дона	18	1 000,00 сўм	18 000,00 сўм
18	Ўсимлик мойи	л	1	16 000,00 сўм	16 000,00 сўм
19	Маргарин	200 г	1	6 000,00 сўм	6 000,00 сўм
20	Чой	200 г	1	9 200,00 сўм	9 200,00 сўм
21	Туз	кг	1	2 400,00 сўм	2 400,00 сўм
22	Зираворлар	дона	3	5 000,00 сўм	15 000,00 сўм
Жами					**74 600,00 сўм**

Гуруч ва ёрмалар					
23	Гуруч	кг	2	15 000,00 сўм	30 000,00 сўм
24	Сули ёрмаси (овсяная крупа)	кг	1	6 000,00 сўм	6 000,00 сўм
25	Буғдой ёрмаси (манная крупа)	кг	1	3 800,00 сўм	3 800,00 сўм
26	Гречка	кг	1	10 000,00 сўм	10 000,00 сўм
27	Нўхат ёрмаси	кг	1	3 800,00 сўм	3 800,00 сўм
Жами					**53 600,00**
Дуккаклар (бобовые)					
28	Нўхат	кг	1	15 000,00 сўм	15 000,00 сўм
29	Фасоль	кг	1	11 600,00 сўм	11 600,00 сўм
30	Мош	кг	1	8 500,00 сўм	8 500,00 сўм
Жами					**35 100,00 сўм**

Сабзавотлар					
31	Картошка	кг	8	4 500,00 сўм	36 000,00 сўм
32	Сабзи	кг	2	3 000,00 сўм	6 000,00 сўм
33	Лавлаги	кг	1	3 000,00 сўм	3 000,00 сўм
34	Шолғом	кг	1	3 000,00 сўм	3 000,00 сўм
35	Карам	кг	2	1 000,00 сўм	2 000,00 сўм
36	Кўкатлар		4	1 000,00 сўм	4 000,00 сўм
37	Пиёз	кг	6	2 500,00 сўм	15 000,00 сўм
38	Саримсоқпиёз	кг	0,5	25 000,00 сўм	12 500,00 сўм
39	Помидор	кг	4	10 000,00 сўм	40 000,00 сўм
40	Бақлажон	кг	1	10 000,00 сўм	10 000,00 сўм
41	Булғор қалампири	кг	1	15 000,00 сўм	15 000,00 сўм
42	Бодринг	кг	2	6 000,00 сўм	12 000,00 сўм
43	Кабачок	кг	1	14 000,00 сўм	14 000,00 сўм
44	Қовоқ	кг	1	2 500,00 сўм	2 500,00 сўм
45	Қовун	кг	2	3 500,00 сўм	7 000,00 сўм
46	Тарвуз	кг	2	2 500,00 сўм	5 000,00 сўм
Жами					**187 000,00 сўм**

Мева ва резаворлар					
47	Олма	кг	1	9 000,00 сўм	9 000,00 сўм
48	Ўрик	кг	1	5 000,00 сўм	5 000,00 сўм
49	Гилос	кг	1	24 000,00 сўм	24 000,00 сўм
50	Анор	кг	1	8 000,00 сўм	8 000,00 сўм
51	Нок	кг	1	5 000,00 сўм	5 000,00 сўм
52	Шафтоли	кг	1	12 000,00 сўм	12 000,00 сўм
53	Банан	кг	1	20 000,00 сўм	20 000,00 сўм
54	Узум	кг	1	5 000,00 сўм	5 000,00 сўм
55	Малина	кг	1	13 000,00 сўм	13 000,00 сўм
56	Қулупнай	кг	1	15 000,00 сўм	15 000,00 сўм
Жами					**116 000,00 сўм**
Цитрус мевалар					
57	Лимон	кг	0,5	25 000,00 сўм	12 500,00 сўм
58	Мандарин	кг	1	23 000,00 сўм	23 000,00 сўм
Жами					**35 500,00**

Шахсий гигиена ва косметика воситалари					
59	Совун	дона	1	4 500,00 сўм	4 500,00 сўм
60	Тиш пастаси	дона	1	8 000,00 сўм	8 000,00 сўм
61	Шампунь	дона	1	20 500,00 сўм	20 500,00 сўм
62	Бошқа воситалар				25 000,00 сўм
Жами					**58 000,00 сўм**
Хўжалик моллари					
63	Кир ювиш кукуни	дона	1	10 000,00 сўм	10 000,00 сўм
64	Туалет қоғози	дона	2	1 500,00 сўм	3 000,00 сўм
65	Ювиш воситалари, геллар	дона	1	5 000,00 сўм	5 000,00 сўм
Жами					**18 000,00 сўм**

Хизматлар ва сервислар					
66	Тиббий хизматлар ва воситалар		1	58 000,00 сўм	58 000,00 сўм
67	Сартарошхона хизматлари		1	50 000,00 сўм	50 000,00 сўм
68	Машғулотлар (қўшимча таълим, спорт)		1	300 000,00 сўм	300 000,00 сўм
69	Кабель телевидение		1	40 000,00 сўм	40 000,00 сўм
70	Интернет ва мобиль алоқа		1	100 000,00 сўм	100 000,00 сўм
71	Транспорт		1	84 000,00 сўм	84 000,00 сўм
72	Коммунал тўловлар		1	150 000,00 сўм	150 000,00 сўм
Жами					**782 000,00 сўм**
	Жами				**2 157 070,00 сўм**

AHOLINI KAMBAG‘ALLIKDAN CHIQARISHDA ULARNI QISQA MUDDATDA MEHNAT BOZORIDAGI TALAB YUQORI BO‘LGAN HUNARGA O‘RGATISH VA MOLIYAVIY QO‘LLAB QUVVATLASH ORQALI BANDLIGINI TA'MINLASH

Joriy yilda 457 127 ta doimiy yangi ish o‘rinlarini tashkil etish hamda mehnat organlari tomonidan 513 575 nafar fuqaro bandligiga ko‘maklashish bo‘yicha davlat dasturi qabul qilindi.

15 ta

“Ishga marhamat” monomarkazlari

53 ta

kasb-hunarga o‘qitish markazlari

Bugungi kunda mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan **30 ga** yaqin turdagi kasb yo‘nalishlariga o‘qitish orqali ularni doimiy bandligini ta'minlash maqsadida respublikamizda jami **70 ming nafar** band bo‘lmagan fuqarolarni qamrab olish quvvatiga ega bo‘lgan **68 ta muassasa** tashkil etildi.

11 ta nodavlat ta'lim muassasalari yiliga o‘rtacha **800 nafar** band bo‘lmagan fuqarolarni mehnat bozorida talab yuqori bo‘lgan **21 turdagi** kasblarga o‘qitishi tashkillashtirildi.

2018-yil
20,5 ming
nafar o‘qitilgan

2021-yil 9 oyligi
98 ming
nafar o‘qitilgan

Ko‘rsatkich o‘rtacha **5 barobarga** oshgan bo‘lib, o‘quvchilarga **48 mlrd so‘m** stipendiya to‘lovlari amalga oshirildi

Oliy ta'lim bilan qamrov darajasini oshirish va sifatli ta'lim berish orqali kambag‘allikdan chiqarish

Oliy ta'lim qamrov darajasi (%da)

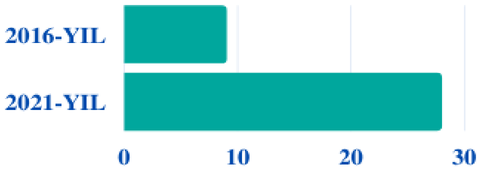

Yillik ajratiladigan davlat grantlari

19 ming → 45 ming

Xotin-qizlarga oliy ta'limda o‘qishlari uchun qo‘shimcha davlat grantlari

Alohida davlat grantlari

3,1 ming nogironligi bo‘lgan shaxslarga

“Mehribonlik” uyi va Bolalar shaharchasining bitiruvchilariga **1,5 ming**

So‘ngi 5 yilda oliy ta'lim muassasalari soni 2 baravarga ya'ni 72 tadan 141 tagacha oshirildi

KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH YO‘NALISHIDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR

Mamlakatda ehtiyojmand aholi qatlamlarini ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash

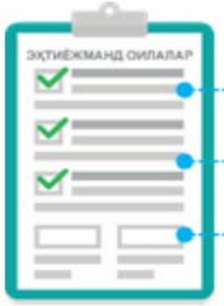

«TEMIR DAFTAR»

«AYOLLAR DAFTARI»

«YOSHLAR DAFTARI»

O‘tgan 2020-yilda ehtiyojmand oilalar, ayollar va yoshlar bilan ishlash bo‘yicha **yangi tizim sifatida “Ijtimoiy himoya yagona reestri” joriy etildi**

Kam ta'minlangan va ehtiyojmand oilalarda doimiy daromad manbaini yaratish maqsadida qator ishlar amalga oshirildi.

JUMLADAN:

O‘z o‘zini band qilish tizimi takomillashtirildi

Mahallalardagi holatni o‘rganish, «o‘sish nuqtalari»ni aniqlab, ularni rivojlantirish maqsadida mamlakatda yangi **«MAHALLABAY»** tizimi joriy etildi

Manzilli yordam tizimi joriy etildi

Moddiy va nomoddiy yordam ko‘rsatish qamrovi oshirildi

KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH YO'NALISHIDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR

"Mahallabay" ishlash tizimi asosida hududlarda amalga oshirilgan ishlar

1,6 mln nafar mehnatga layoqatli ishsiz aholi **658 ming nafari** (233,4 ming yoshlar va 213,4 ming xotin-qizlar) bandligi ta'minlandi

Kasb-hunar va tadbirkorlikka o'qish istagini bildirgan **197,3 ming nafar** aholidan **170,2 ming nafari** tadbirkorlikka o'qitildi

3,3 mingta yer va bino ajratish

kommunikasiya tarmoqlariga ulanish **3,5 mingta**

1,3 mingta mahsulotlarini sotish

kredit ajratish kabi muammolar hal etildi **47,9 mingta**

27,9 mingta bo'sh turgan noturar bino va inshootlar, shulardan:

ta'sirchan soliq mexanizmi qo'llanildi **15,8 mingtasiga**

1,7 mingtasiga sotish uchun auksion savdolariga chiqarildi

ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish ob'ektlar tashkil etildi **8,2 mingtasiga**

5,8 mingta ijtimoiy soha obyektlari ta'mirtalab holda, ulardan:

maktabgacha ta'lim tashkiloti **823 ta**

1241 ta umumta'lim maktabi

sog'liqni saqlash muassasasi **325 ta**

176 ta sport muassasalari, ta'mirlandi

ФОЙДАЛИ ҲАВОЛАЛАР

- https://www.weforum.org/projects/investment
- https://investmentpolicy.unctad.org/
- https://www.worldbank.org/en/topic/investment-climate/brief/investment-policy-and-promotion
- https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/investments
- https://stat.uz/uz/default/press-relizlar/7658-2021-yil
- https://mift.uz/uz/investment-statistics
- https://mineconomy.uz/uz/info/2894
- https://mineconomy.uz/uz/info/2657